

ur Den augsburgska bekännelsen (1530)

(Från *Svenska kyrkans bekännelseskrifter*)

De förnämsta trosartiklarna

I. Om Gud

1] Våra kyrkor lära endräktigt, att Niceamötets beslut om gudomsväsendets enhet och de tre personerna är sant och att det oryggligt skall tros: 2] nämligen att det finns ett enda gudomligt väsende, som både kallas och är Gud, evig, osynlig, odelbar, av omätlig makt, vishet och godhet, skaparen och uppehållaren av allting, både synligt och osynligt. 3] Likväl finnas tre personer med samma väsende och samma makt, som av evighet äro till jämte varandra, Fadern, Sonen och den helige Ande. 4] De använda här ordet person i samma betydelse, som det har hos kyrkans gamla författare i detta sammanhang; det betecknar något, som icke är en del eller en egenskap hos något annat, utan existerar självständigt.

5] De fördöma alla kätterier, som uppkommit i denna punkt, såsom manikéerna, vilka antogo två urprinciper i tillvaron, en god och en ond; likaså valentianerna, arianerna, eunomianerna, muhammedanerna och alla andra dylika. 6] De fördöma även samosatenerna, gamla och nya, som förfäktat, att det endast finnes en person, och därför om Ordet och den helige Ande illfundigt och hädiskt säga, att de icke äro särskilda personer, utan att Ordet blott betyder av stämman frambragt ord och Anden endast är en skapad rörelse hos tingen.

II. Om arvsynden

1] Vidare lära de, att efter Adams fall alla människor, som fötts på naturligt sätt, födas med synd, det vill säga utan fruktan för Gud, utan förtröstan på Gud samt med ond begärelse, 2] och att denna sjukdom eller arvsynd verkligen är synd, som medför fördömmelse och bringar evig död även nu, åt dem, som icke födas på nytt genom dopet och den helige Ande.

3] De fördöma pelagianerna och andra, som förneka, att arvsynden är synd, och för att förringa den ära, som tillkommer Kristi förtjänst och hans välgärningar, påstå, att människan genom förnuftets egna krafter kan rättfärdiggöras inför Gud.

III. Om Guds Son

1] Vidare lära de, att Ordet, det vill säga Guds Son, antagit mänsklig natur i den saliga jungfrun Marias liv, 2] så att de två naturerna, den gudomliga och den mänskliga, ouppslösligt förenade i personens enhet, äro en enda Kristus, sann Gud och sann människa, född av jungfru Maria, verkligen pinad, korsfäst, död och begravnen, 3] för att han skulle försona Fadern med oss och vara ett offer icke allenast för arvskulden, utan även för alla människornas verksynder. 4] Han nedsteg ock till dödsriket och uppstod i sanning på tredje dagen, uppsteg därefter till himmelen för att sitta på Faderns högra sida och regera i evighet och råda över alla skapade varelser, helga dem, som tro på honom, 5] i det att han sänder den helige Ande i deras hjärtan, vilken skall leda, trösta och levandegöra dem samt försvara dem mot djävulen och

mot syndens makt. 6] Denne Kristus skall ock i uppenbar måtto igenkomma till att döma levande och döda, o.s.v. enligt den apostoliska trosbekännelsen.

IV. Om rättfärdiggörelsen

1] Vidare lära de, att människorna icke kunna rättfärdiggöras inför Gud genom egna krafter, egen förtjänst eller egna gärningar, utan att de rättfärdiggöras utan förskyllan för Kristi skull genom tron, 2] när de tro, att de upptagas i nåden och att synderna förlåtas för Kristi skull, vilken genom sin död åstadkommit tillfyllestgörelse för våra synder. 3] Denna tro tillräknar Gud som rättfärdighet inför honom, Rom. 3 o. 4.

V. Om predikoämbetet

1] För att vi skola få denna tro, har evangelieförkunnelsens och sakramentsförvaltningens ämbete inrättats. Ty genom Ordet och sakramenten såsom genom medel skänkes den helige Ande, 2] vilken hos dem, som höra evangelium, 3] frambringar tron, var och när det behagar Gud. Det vill säga, att det icke är för vår förtjänsts skull, utan för Kristi skull som Gud rättfärdiggör dem, som tro, att de för Kristi skull upptagas i nåden. *Gal. 3: För att vi genom tron skulle undfå den utlovade Anden.*

4] De fördöma vederdöparna och andra, som mena, att den helige Ande kommer till människorna utan det utvärtes ordets förmedling genom deras egna förberedelser och gärningar.

VI. Om den nya lydnaden

1] Vidare lära de, att denna tro bör frambringa goda frukter och att den bör göra goda, av Gud befallda gärningar, därför att så är Guds vilja, icke för att vi skola tro, att vi genom dessa gärningar förtjäna rättfärdiggörelse inför Gud. 2] Ty syndernas förlåtelse och rättfärdiggörelse mottages genom tron, såsom även Kristi ord betygar: När I haven gjort allt som har blivit eder befallt, då skolen I säga: "Vi äro blott ringa tjänare: vi hava endast gjort, vad vi voro pliktiga att göra." Detsamma lära även kyrkans gamla lärare. 3] Ty Ambrosius säger: Så är bestämt av Gud, att den som tror på Kristus, skall bliva frälst, i det att han utan gärningar, genom tron allena, oförskyllt får syndernas förlåtelse.

VII. Om kyrkan

1] Vidare lära de, att en helig kyrka skall äga bestånd till evärdelig tid. Men kyrkan är de heligas samfund, i vilket evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas. 2] Och för kyrkans sanna enhet är det nog att vara ense i fråga om evangelii lära och förvaltningen av sakramenten. 3] Och det är icke nödvändigt, att nedärvda människobud eller religiösa bruk eller yttre, av människor föreskrivna former för gudsdyrkan överallt äro lika.

VIII. Vad kyrkan är

1] Ehuru kyrkan, i egentlig mening, är de heligas och sant troendes samfund, är det likväl, alldenstund i detta livet många skrymtare och ogudaktiga äro med, tillåtet att bruka sakramenten, även när de förvaltas av ogudaktiga. Kristus har ju sagt: På Moses' stol hava de skriftlärde och fariseerna satt sig etc. 2] Både sakramenten och

Ordet äro i kraft av Kristi instiftelse och befallning verksamma, även om de meddelas genom ogudaktiga.

3] De fördöma donatisterna och andra sådana, som påstodo, att man icke i kyrkan fick anlita ogudaktiga präster, och ansågo, att ett prästämbete i händerna på ogudaktiga är utan verkan och till ingen nytta.

”IX. Om dopet

1] Om dopet lära de, att det är nödvändigt till saligheten och att 2] Guds nåd tillbjudes genom dopet samt att barnen böra döpas, för att de genom dopet få frambäras till Gud och så upptagas i hans nåd.

3] De fördöma vederdöparna, som bestrida, att barnen bli frälsta genom dopet.

X. Om Herrens nattvard

1] Om herrens nattvard lära de, att kristi lekamen och blod i nattvarden äro verkligen tillstädes och utdelas åt dem, som undfå sakramentet. 2] De ogilla dem, som lära annorlunda.

XI. Om bikten

1] Om bikten lära de, att den enskilda avlösningen bör bibehållas i kyrkorna, ehuru i bikten uppräknandet av alla synder icke är nödvändigt. 2] Ty det är omöjligt, så som det står i psalmen: Vem märker själv, huru ofta han felar *etc.*

XII. Om boten

1] Om boten lära de, att syndernas förlåtelse av dem, som efter dopet fallit i synd, kan vinnas, närhelst de omvända sig, och att 2] kyrkan bör meddela avlösning åt dem, som på detta sätt vända åter för att göra bot.

3] Men boten består till sitt väsen av dessa två stycken: dels förkrosselsen eller den ångest, 4] som injagas i samvetet, då man insett sin synd, dels tron, som väckes genom evangeliet eller avlösningen 5] och som tror, att synderna förlåtas för Kristi skull, och som giver samvetet tröst och befriar det från dess ångest. 6] Därpå böra följa goda gärningar, vilka äro botens frukter.

7] De fördöma vederdöparna, som påstå, att de en gång rättfärdiggjorda icke kunna förlora den helige Ande, och vidare dem, som förfäktat, 8] att somliga i detta livet vinna en sådan fullkomning, att de ej kunna synda.

9] Vidare fördömas novatianerna, som icke ville avlösa dem, som fallit, när de efter dopet återvände för att göra bot.

10] Även de förkastas, som icke lära, att syndernas förlåtelse erhålles genom tron, utan ålägga oss att förtjäna nåden genom våra egna tillfyllestgörelser.

XIII. Om bruket av sakramenten

1] Om bruket av sakramenten lära de, att sakramenten inrättats ej blott till att vara tecken, varigenom man avlägger bekännelse för människor, utan fastmera för att de skulle vara tecken och vittnesbörd om Guds vilja med avseende på oss, givna till att

väcka och stärka tron hos dem, som mottaga sakramenten. 2] Därför bör sakramenten brukas på det sättet, att en sådan tro är med, som tror löftena, vilka genom sakramenten tilljudas oss och ställas oss för ögonen.

3] (De fördöma sålunda dem, som lära, att sakramenten rättfärdiggöra, blott sakramenthandlingen företages, och vid bruket av sakramenten icke anse den tro erforderlig, som tror, att synderna förlåtas.)

XIV. Om det andliga ståndet

Om det andliga ståndet lära de, att ingen utan vederbörlig kallelse bör i kyrkan predika offentligen eller förvalta sakramenten.

XV. Om kyrkans religiösa bruk

1] Om kyrkans religiösa bruk lära de, att de religiösa bruk bör bibehållas, som utan synd kunna behållas och som främja lugn och god ordning i kyrkan, såsom vissa helgdagar, högtider och dylikt.

2] Om sådana ting upplysas likväl människorna, så att samvetena icke betungas genom föreställningen, att slik gudsdyrkan är nödvändig till saligheten.

3] De upplysas även om att nedärvda människobud, som införts i syfte att försona Gud, att förtjäna nåd och tillfyllestgöra för synderna, strida mot evangelium och mot läran om tron. Klosterlöftena och särskilda bud i fråga om olika slag av föda, i fråga om dagar etc., 4] som införts för vinnande av nåd och som tillfyllestgörelse för synder, äro fördensfull onyttiga och stridande mot evangelium.

XVI. Om det borgerliga livet

1] Om det borgerliga livet lära de, att lagliga borgerliga ordningar äro Guds verk, 2] att det är de kristna tillåtet att bekläda överhetsämbeten, vara domare, döma mål enligt kejsarlig eller annan gällande lag, ådöma kroppsstraff enligt lag, föra rättmätiga krig, göra krigstjänst, köpa och sälja enligt lag, besitta egendom, avlägga ed, då myndigheterna fordra, samt ingå äktenskap.

3] De fördöma vederdöparna, som förbjuda de kristna att befatta sig med dessa borgerliga uppgifter.

4] De fördöma även dem, som icke anse den kristliga fullkomligheten bestå i gudsfruktan och tro, utan i övergivandet av de borgerliga uppgifterna; 5] evangelium förkunnar ju en evig hjärtats rättfärdighet. Dock upplöser det icke stat och familj, utan fordrar eftertryckligt, att de skola vidmakthållas såsom gudomliga ordningar och att man inom dylika ordningars ram skall öva kärlek. 6] Därför böra de kristna ovillkorligen lyda sin överhet och sina lagar, blott dessa icke bjuda något, som är synd, 7] ty då böra de mera lyda Gud än människor. Apg. 5.

XVII. Om Kristi återkomst till domen

1] Vidare lära de, att Kristus skall återkomma på yttersta dagen för att hålla dom, 2] och han skall uppväcka alla döda; de fromma och utvalda skall han giva evigt liv och evärdlig glädje, 3] men de ogudaktiga människorna och djävlarne skall han fördöma till att pinas utan återvändo.

4] De fördöma vederdöparna, som anse, att de fördömda människornas och djävlaras straff en gång skall få sitt slut.

5] De fördöma även andra, som nu utsprida judiska läror, att de fromma före uppståndelsen skola få herraväldet i världen, sedan de ogudaktiga allestädes nedslagits.

XVIII. Om den fria viljan

1] Om den fria viljan lära de, att den mänskliga viljan är i någon mån fri att åstadkomma borgerlig rättfärdighet och välja mellan ting, som förnuftet kan döma över. 2] Men den är icke mäktig att utan den helige Andes bistånd prestera den rättfärdighet, som Gud kräver, eller den andliga rättfärdigheten, 3] ty en 'själisk' människa tar icke emot vad som hörer Guds ande till, 4] utan denna rättfärdighet uppkommer i hjärtana, när den helige Ande meddelas genom Ordet. Detta säger Augustinus med samma ord i tredje boken av hypognostikon; "Vi erkänna, att alla människor ha fri vilja, i och genom förmågan av förnuftigt omdöme, ehuru viljan icke härigenom blir i stånd att utan Guds hjälp vare sig göra början till eller fullborda något, som har betydelse för förhållandet till Gud, utan blott i fråga om i jordisk mening goda eller onda handlingar. 5] Goda kallar jag då de handligar, som ha sin grund i strävan efter ett naturligt gott, t. ex. vilja arbeta på åkern, vilja äta och dricka, vilja hava en vän, vilja ha kläder, vilja bygga hus, vilja taga hustru, föda upp boskap, tillägna sig olika goda färdigheter, eller vad som helst, som är gott ur det timliga livets synpunkt. 6] Allt detta består dock ej utan den gudomliga styrelsen, det leder sitt ursprung från honom, är till genom honom och blev till genom honom. 7] Med onda handlingar förstår jag sådant som att vilja dyrka en avgud, vilja mörda etc."

8] (De fördöma pelagianerna och andra, som lära, att vi utan den helige Andes hjälp enbart av våra naturliga krafter kunna älska Gud över allt och i fråga om handlingarnas innehåll uppfylla Guds bud. 9] Låt vara att den mänskliga naturen någorlunda kan åstadkomma den yttre handlingen — den kan ju avhålla händerna från stöld och mord — så kan den likväl "icke förvärva det rätta sinnelaget, såsom fruktan för Gud, förtröstan på Gud, kyskhet, tålamod etc.)

XIX. Om syndens orsak

Om orsaken till synden lära de, att ehuru väl Gud skapar och uppehåller naturen, ligger likväl orsaken till synden i de ondas, d. v. s. djävlaras och de ogudaktigas vilja, vilken då Gud undandrager sitt bistånd, vänder sig bort från Gud, såsom Kristus säger i Joh. 8: När han talar lögn, då talar han av sitt eget.

XX. Om tro och goda gärningar

1] Med orätt anklagas de våra för att förbjuda goda gärningar. 2] Ty deras skrifter om tio Guds bud och andra med liknande innehåll bestyrka, att de beträffande alla olika levnadsstånd och plikter givit en nyttig undervisning om vilka levnadsstånd och vilka gärningar i alla olika fall som behaga Gud. 3] Om dessa ting gävo förr i världen predikanterna mycket ringa undervisning; de blott uppfordrade till barnsliga och icke nödvändiga gärningar, såsom vissa helgdagar, vissa fastor, brödraskap, vallfärder, helgondyrkan, rosenkransar, munkliv och liknande ting. 4] Sedan detta framhållits för våra motståndare, ha de nu lagt bort det och predika icke längre dessa

onyttiga gärningar såsom förr i världen. 5] De ha även börjat tala om tron, varom man förr iakttog en märklig tystnad. 6] De lära, att vi rättfärdiggöras ej av gärningarna endast, utan de förbinda tron och gärningarna och säga, att vi rättfärdiggöras genom tro och gärningar. 7] Denna lära är det mindre att anmärka mot än den tidigare uppfattningen, och den kan skänka mer tröst än deras gamla lära.

8] Då sålunda läran om tron, som bör vara huvudläran i kyrkan, så länge legat bortglömd — alla måste ju medgiva, att man i predikningarna fullständigt tegat om trons rättfärdighet och i kyrkan blott uppehållit sig vid läran om gärningarna — undervisas man i våra kyrkor på följande sätt om tron:

9] Först: att våra gärningar ej kunna försona Gud eller förtjäna syndernas förlåtelse och nåd (och rättfärdiggörelse), utan att vi vinna denna blott genom tron, då vi tro, att vi upptagas i nåden för Kristi skull, vilken står som medlaren och försoningsmedlet och genom vilken Fadern försonas. 10] Den som förlitar sig på att han genom gärningar förtjänar nåden, försmår därför både Kristi förtjänst och nåden och söker utan Kristus en väg till Gud, genom mänskliga krafter, ehuru Kristus sagt om sig själv: Jag är vägen sanningen och livet. 11] Denna lära om tron behandlas överallt hos Paulus. Ef. 2: Av nåden ären I frälsta genom tro — och det icke av eder själva, Guds gåva är det — icke av gärningar.

12] Och för att ingen må göra undanflykter och påstå, att vi hittat på en ny tolkning av Paulus, kunna vi hänvisa till att allt detta har stöd i fädernas vittnesbörd. 13] Ty Augustinus försvarar i många böcker nåden och trons rättfärdighet mot gärningarnas förtjänst. 14] Och detsamma lär Ambrosius i skriften De vocatione gentium och annorstädes. Så säger han i nämnda verk: Återlösningen i Kristi blod skulle bli värdelös och de mänskliga handlingarna skulle i betydelse icke träda tillbaka för den gudomliga barmhärtigheten, om rättfärdiggörelsen, som sker genom nåden, berodde av förutgående förtjänster, så att den icke vore en givarens oförtjänta gåva, utan lön för vad någon utfört.

15] Ehuru denna lära föraktas av oprövade, erfara dock fromma och bävande samveten, att den skänker den största tröst, emedan samvetena icke kunna vinna lugn genom några gärningar, utan blott genom tron, då de äro fast övertygade om att de för Kristi skull hava en försonad Gud. 16] Så lär Paulus i Rom. 5: Då vi nu hava blivit rättfärdiggjorda av tro, hava vi frid med Gud. 17] Hela denna lära har avseende på det förskräckta samvetets kamp och kan icke förstås utan denna kamp. 18] Fördens skull ha oprövade människor dåligt omdöme i denna sak, d. v. s. sådana, som inbilla sig, att den kristna rättfärdigheten icke är något annat än borgerlig eller filosofisk rättfärdighet.

19] Förr plågades samvetena genom gärningsläran; de fingo icke höra tröst ur evangeliet. 20] Somliga drev samvetet ut i öknen eller klostren; de hoppades nämligen, att de där skulle förtjäna nåd genom munkliv. 21] Andra åter funno på andra gärningar, genom vilka nåd och tillfyllestgörelse för synderna skulle förtjänas. 22] Därför var det i högsta grad nödvändigt att frambära och återuppliva denna lära om tron på Kristus, för att de bävande samvetena icke skulle sakna tröst, utan veta,

att nåd och syndernas förlåtelse (och rättfärdiggörelse) mottages genom tron på Kristus.

23] Det klargöres även för människorna, att ordet tro här icke betecknar blott kunskap om vad som en gång timat, sådan som även de ogudaktiga och de onda andarna hava, utan därmed betecknas en tro, som tror ej blott på de historiska händelserna, utan på det , som är frukten av dem, nämligen denna artikel, syndernas förlåtelse, d. v. s. att genom Kristus hava nåd, rättfärdighet och syndernas förlåtelse.

24] Och den, som vet, att han genom Kristus har en nådig Fader, han har verklig kunskap om Gud, att Gud vårdar sig om honom, han åkallar Gud och är sålunda icke utan Gud som hedningarna. 25] Ty de onda andarna och de ogudaktiga kunna ej tro denna artikel, syndernas förlåtelse. Därför hata de Gud, som vore han deras fiende, de åkalla honom icke och vänta intet gott av honom. 26] Även Augustinus undervisar sin läsare på samma sätt om begreppet tro, att ordet tro i Skrifterna icke får uppfattas som betydande ett inlärt vetande, sådant som de ogudaktiga kunna hava, utan förtröstan, som hugsvalar och upprättar förskräckta sinnen.

27] Därjämte lära de våra, att det är nödvändigt att göra goda gärningar, icke för att vi skola tro oss förtjäna nåd genom dem, utan emedan Gud vill det. 28] Endast genom tron mottages syndernas förlåtelse och nåd. 29] Och emedan den helige Ande mottages genom tron, förnyas hjärtana och får nya böjelser, så att de kunna åstadkomma goda gärningar. 30] Ty så säger Ambrosius: Tron är upphovet till en god vilja och till ett rätt handlande. 31] De mänskliga krafterna äro nämligen utan den helige Andes bistånd fulla av ogudaktiga böjelser, och de äro för svaga för att kunna åstadkomma goda gärningar, som hålla måttet inför Gud. 32] De äro därjämte i djävulens våld, och han driver människorna till olika synder, till ogudaktiga tankar och till uppenbara missgärningar. 33] Det kan man se hos filosoferna, som själva försökte leva ostraffligt, men icke förmådde det, utan fläckade sig genom många uppenbara synder. 34] Sådan är människans svaghet, då hon är utan tro och utan den helige Ande och låter sig styras endast av mänskliga krafter.

35] Härav framgår tydligt, att denna lära icke bör beskyllas för att förbjuda goda gärningar, utan mycket hellre prisas, därför att den påvisar, hur vi sättas i stånd att göra goda gärningar. 36] Ty utan tro kan den mänskliga naturen alls icke fullgöra, vad första och andra buden kräva. 37] Utan tro åkallar den ej Gud, väntar intet gott av Gud, och bär ej korset med tålamod, utan begär hjälp av människor och förtröstar på mänskligt bistånd. 38] Så härska i hjärtat allsköns begär och mänsklig klokskap, när tron och förtröstan på Gud saknas. 39] Därför säger också Kristus: Mig förutan kunnen I intet göra, Joh. 15. Och kyrkan sjunger:

Om ej av din Andes fläkt

Liv hos människan blir väckt,

Intet gott hos henne är.

XXI. Om dyrkan av helgonen

1] Om dyrkan av helgonen lära de, att man kan hålla helgonen i åminnelse, för att vi skola lära att efterlikna deras tro och goda gärningar i enlighet med vår kallelse. Så kan kejsaren taga David till föredöme, när det gäller att föra krig och utdriva turken ur fäderneslandet. 2] Ty båda äro konungar. Men Skriften lär icke, att vi skola åkalla helgonen eller begära hjälp av dem, emedan den ställer fram för oss Kristus allena såsom medlare, försoningsmedel, överstepräst och förebedjare. 3] Han bör åkallas och han har lovat att höra våra böner, och denna dyrkan täckes honom väl, nämligen då han åkallas i all nöd. 1 Joh. 2: Om någon syndar, så hava vi en förespråkare hos Fadern etc.

* * *

1] Detta är i huvudsak sammanfattningen av vår lära, varav framgår, att den icke innehåller något, som står i strid med den heliga Skrift eller den allmänneliga kyrkan eller den romerska kyrkan, så långt denna är känd genom de gamla författarna. Under sådana förhållanden döma de obilligt, som fordra, att vi skola betraktas som kättare. 2] *Hela* meningsskiljaktigheten gäller några få missbruk, som utan stöd av tillförlitlig auktoritet insmugit sig i kyrkorna. Även om beträffade dem någon olikhet skulle förefinnas, skulle det anstå biskoparna att visa så mycken mildhet, att de på grund av den bekännelse, som vi nu uppläst, fördroge de våra, då ju icke ens de gamla kyrkoordningarna (canones) äro så stränga, att de fordra samma religiösa bruk allestädes; de religiösa bruken ha icke heller någonsin varit lika i alla kyrkor. 3] Och hos oss bibehållas i stor utsträckning noggrant de gamla bruken. 4] Ty det är en falsk beskyllning, att alla yttre former för gudsdyrkan och alla kyrkans gamla ordningar hos oss skulle utrotas. 5] Men det är en allmän klagan, att vissa missförhållanden voro förknippade med allmänna religiösa bruk. Då dessa icke utan kränkning av samvetet kunde gillas, har på vissa punkter rättelse skett.

(och sedan följer en redogörelse för olika missbruk som genom Augsburgska bekännelsen avskaffats)

Hela texten finns utgiven i *Svenska kyrkans bekännelseskrifter*, som finns i många olika tryckningar genom åren. Boken kan dessutom läsas gratis som pdf på iBooks (Apples e-bokstjänst).